12.11.2024

OPH-6005-2024

Karvin asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 161/2024 vp)

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja siihen liittyvistä laeista (HE 161/2024 vp).

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Karvi pitää tärkeänä, että ammatillisen koulutuksen toiminnanohjausta kehitetään ja että esitettyä kokeilua ja sen vaikuttavuutta arvioidaan ja seurataan. Rahoitusuudistuksella pyritään lisäämään toiminnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta sekä yksinkertaistamaan ja selkeyttämään rahoitusjärjestelmää. Tavoitteet ovat näiltä osin kannatettavia, mutta samaan aikaan on huolehdittava koulutuksen laadusta ja sen varmistamisesta. Oppimisen tuen osalta Karvi pitää tärkeänä, että sitä kehitetään ja vahvistetaan huomioiden Karvin arvioinneissa esiin tuodut kehittämiskohteet.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

Hallituksen esittämässä ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilussa sääntelyn keventäminen on tavoitteena kannatettava, sillä se antaa koulutuksen järjestäjille joustavampia mahdollisuuksia vastata ja reagoida toimintaympäristönsä osaamis- ja koulutustarpeisiin sekä niissä tapahtuviin muutoksiin. Tavoitteena on vahvistaa ammatillisen koulutuksen ja elinkeinoelämän yhteistyötä. Tämä on tärkeä tavoite ammatillisen koulutuksen vaikuttavuuden ja osaavan työvoiman saatavuuden edistämiseksi.

Myös meneillään olevan TE-palvelujen uudistuksen tavoitteena on työvoimapalvelujen, kunnan koulutuspalvelujen ja elinkeinopalvelujen entistä parempi yhteensovittaminen niin, että ne edistävät tehokkaasti alueen työllisyyttä. Esitetyssä ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilussa tavoitteena on myös yhteensovittaa kansallisia ja paikallisia tavoitteita. Koulutuksen järjestäjä arvioisi alueen tarpeita yhdessä muiden keskeisten aluetoimijoiden (työ- ja elinkeinoelämä, työllisyysalue, kunnat ym. keskeiset sidosryhmät) kanssa ja tekisi esityksen strategisista tavoitteista sekä toiminnan laadun ja vaikuttavuuden kehittämisen tavoitteista. Opetus- ja kulttuuriministeriö toisi keskusteluun kansallisia tavoitteita. Neuvottelun pohjalta opetus- ja kulttuuriministeriö ja

koulutuksen järjestäjä sopisivat tavoitteista ja toimenpiteistä neljän vuoden mittaiseksi strategiakaudeksi kerrallaan.

Karvin arvioinnissa ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämisprosesseista ja toimivuudesta havaittiin, että osaamis- ja koulutustarpeita koskevan ennakointitiedon hyödyntämisessä ja välittymisessä tasolta toiselle on nykyisellään puutteita (Goman ym. 2024). Erityisesti alueellisen ja paikallisen ennakointitiedon muodostumista ja välittymistä järjestelmätasolle on kehitettävä. Mahdollisia keinoja tähän ovat esimerkiksi yhteisen tietoalustan perustaminen alueelliselle ja valtakunnalliselle ennakointitiedolle, koulutuksen järjestäjien tukeminen osaamistarpeiden ennakoinnissa sekä siihen liittyvän osaamisen kehittämisessä ja alueellisten osaamistarvekarttojen tai vastaavien analyysien laatiminen järjestäjätasolla. (Emt.) Ammatillisen koulutuksen järjestäjien on tärkeää osata hyödyntää työnantajilta ja työllisyysalueilta saatavaa tietoa toimialakohtaisista trendeistä ja signaaleista. Työelämän osaamistarpeiden ja koulutustarjonnan kohtaantoa edistää myös se, jos koulutuskentän toimijoilla on realistiset mahdollisuudet varautua työmarkkinoiden muutosten edellyttämien uusien koulutuspalveluiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. (Frisk ym. 2022.) Tätä taustaa vasten toiminnanohjauksen kokeilun tavoitteet järjestäjien toiminta-alueiden ja valtakunnallisen tiedon yhteensovittamisen parantamisesta ovat perusteltuja.

Kokeiluun osallistuvien koulutuksen järjestäjien valinta sekä kokeilun seuranta ja vaikutusten arviointi

Jotta opiskelijoiden sivistykselliset perusoikeudet ja yhdenvertaisuus kokeilussa voidaan varmistaa, on perusteltua arvioida kokeiluun hakeutuvien järjestäjien edellytykset järjestää koulutusta laadukkaasti tutkintojen perusteiden mukaisesti sekä edellytykset uudistaa koulutustarjontaansa kokeilun tavoitteiden mukaisesti suhteessa toiminta-alueensa osaamis- ja koulutustarpeisiin. Karvi kannattaa hallituksen esitystä siitä, että Karvi objektiivisena ja riippumattomana toimijana toteuttaisi kokeilun valintavaiheen arvioinnin ja hakijoiden pisteytyksen. Tällöin Karvi laatisi kriteerit kuhunkin esityksessä mainittuun myöntämisedellytykseen ja hakijat arvioitaisiin suhteessa laadittuun kriteeristöön.

Karvi pitää tärkeänä, että toiminnanohjauksen kokeilua seurataan ja sen vaikutuksia arvioidaan objektiivisesti, avoimesti ja riippumattomasti. Karvi pitää kannatettavana, että sen toteuttamassa seuranta- ja vaikuttavuustutkimuksessa arvioitaisiin toiminnanohjauksen kokeilun tarkoituksen toteutumista, neuvottelumenettelyn toimivuutta ja kokeilun vaikuttavuutta. Vaikuttavuusarviointi on sekä reaaliaikaista prosessin arviointia että tosiasiallisten tulosten ja vaikutusten arviointia. Tehtävänä on tuottaa luotettavaa, laadukasta ja riippumatonta tietoa toimenpiteiden vaikutuksista eri toimijatahoille kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Kansallisella tasolla arviointi tukee koulutuspoliittista päätöksentekoa ja toiminnanohjauksen strategista kehittämistä. Lisäksi arviointi tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää alueellisella ja paikallisella tasolla koulutuksen laadun, tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden kehittämisessä ja koulutukseen liittyvässä päätöksenteossa.

Jotta uuden toiminnanohjauksen mukaisen mallin vaikuttavuutta voidaan arvioida, on tärkeää tuottaa arviointitietoa toiminnanohjauksen kokeilun lisäksi ammatillisen koulutuksen kokonaisuudesta ja kaikista järjestäjistä. Karvin riippumaton asema, arviointitoiminnan pitkäjänteisyys ja laaja kokemus ammatillisen koulutuksen ja muiden koulutusasteiden arvioinneista sekä erilaisista arviointimenetelmistä – kuten kriteeripohjaisesta arvioinnista, kehittävästä arvioinnista, realistisesta arvioinnista, laadunhallinnan arvioinneista ja vaikuttavuusarvioinneista – luovat vahvan pohjan arvioinnin toteuttamiselle. Kokeilun tulosten ja vaikuttavuuden arvioinnin lisäksi on tärkeää selvittää ja analysoida mekanismeja, jotka edistävät tai estävät tavoitteiden saavuttamista ja vaikuttavuutta koulutuksen järjestäjien erilaisissa toimintaympäristöissä. Sen lisäksi, että arviointi osoittaa millaisia vaikutuksia kokeilulla on koulutuksen laatuun ja tuloksellisuuteen, se myös tuottaa tietoa niistä mekanismeista, joiden seurauksena muutoksia ja vaikuttavuutta voi tapahtua.

Karvi pitää kannatettavana, että toiminnanohjauksen kokeiluun valittavien koulutuksen järjestäjien olisi muodostettava sellainen kokonaisuus, jonka perusteella olisi mahdollista arvioida sekä kansallisen että alueellisen laadun ja vaikuttavuuden kehittymistä. Seuranta- ja vaikuttavuustutkimuksen kannalta on tärkeää, että kokeiluun osallistuvilla koulutuksen järjestäjillä olisi velvollisuus toimittaa pyydettäessä arvioinnin kannalta välttämättömät tiedot Karville.

Kokeilun aikana osa koulutuksen järjestäjistä siirtyy uuteen toiminnanohjauksen malliin ja osa jatkaa perinteisellä järjestämislupaan pohjautuvalla toiminnanohjauksen mallilla. Karvi pitää tärkeänä, että toiminnanohjauksen kokeilun lisäksi arviointitietoa tuotetaan kaikista järjestäjistä. Tämä mahdollistaa uuden toiminnanohjauksen mallin vertaamisen nykyiseen järjestämislupamalliin ja tuottaa tietoa kokeilun tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta suhteessa järjestämislupamalliin. Karvi tuottaa tätäkin nykyä arviointitietoa ammatillisen koulutuksen kokonaisuudesta teema- ja järjestelmäarvioinneilla, laadunhallinnan arvioinneilla sekä oppimistulosten arvioinneilla. Arvioinneissa hyödynnetään monipuolisesti tilastoista ja rekistereistä saatavaa indikaattoritietoa sekä eri toimijoilta kerättyä relevanttia tietoa.

Koulutuksen laadun varmistaminen

Esityksen mukaan kokeiluun valittavien koulutuksen järjestäjien autonomia lisääntyisi muun muassa tutkintojen tarjonnassa. Kun koulutuksen järjestäjien autonomia lisääntyy, korostuu laadunhallinnan merkitys ja johtaminen. Kokeilussa on tärkeää ottaa huomioon Karvin toteuttaman ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallinnan tilan arvioinnin (Korpi ym. 2022) tulokset, jonka mukaan koulutuksen järjestäjien välillä on eroja muun muassa johtamisen, kumppanuuksien ja verkostojen, taloudellisten voimavarojen sekä osaamisen osoittamisen ja arvioinnin laadunhallinnassa. On tärkeää varmistaa laadunhallinnan kytkeminen osaksi johtamisjärjestelmää, tukea laatukulttuurin

kehittymistä sekä kehittää kumppanuuksien ja verkostojen ja työpaikalla järjestettävän koulutuksen laadunhallintaa.

Mahdollisuus järjestää koulutusta englannin kielellä

Hallituksen esityksen mukaan kokeiluun osallistuvat koulutuksen järjestäjät voisivat järjestää koulutusta vapaasti myös englannin kielellä. Alueen työvoima- ja koulutustarpeeseen vastaamisen sekä työvoiman saatavuuden kannalta uudistus on kannatettava erityisesti sellaisten henkilöiden kohdalla, joiden suomen tai ruotsin kielen taito ei riitä niillä opiskeluun. Lisäksi suomen- ja ruotsinkielisille englanninkielisen tutkinnon suorittaminen tarjoaa mahdollisuuden kehittää kielitaitoaan ja parantaa näin valmiuksia hakea jatko-opintoihin korkeakouluun sekä työskennellä kansainvälisillä työmarkkinoilla. Karvin arvioinnin (Hakamäki-Stylman & Kilpeläinen 2023) mukaan valtaosa (85 %, N = 6 081) englannin kielellä suoritetuista näytöistä toteutettiin työpaikoilla vuosina 2018–2022. Lisäksi yleisin arvosana englannin kielellä suoritetuista näytöistä oli kiitettävä (5). Samaan aikaan on kuitenkin huomioitava, että kaikki maahan muuttaneet eivät osaa englantia. Onkin tärkeää, että myös kotimaisilla kielillä toteutettavaa ammatillista koulutusta kehitetään edelleen niin, että se vastaa paremmin niiden opiskelijoiden tarpeisiin, jotka eivät puhu äidinkielenään suomea tai ruotsia. Yksi keino tähän on kielitietoisen opetuksen vahvistaminen edelleen (esim. Hievanen ym. 2023).

Karvi katsoo, että englanninkielisessä koulutuksessa opiskelevien tosiallisia mahdollisuuksia opiskella kotimaisia kieliä sekä kielitaidon kehittymistä on tärkeää seurata. Englanninkielisen koulutustarjonnan laajentamisessa tulee ottaa myös huomioon työelämän vaatimukset tutkinnon suorittaneiden kotimaisten kielten taidolle. Arviointitulosten (Hievanen ym. 2020) perusteella tiedetään, että osalla kotimaisilla kielillä toteutetuissa tutkintokoulutuksissa opiskelevista maahanmuuttotaustaisista opiskelukielen taito ei kehity tasolle, jota opettajien arvion mukaan tarvitaan työelämässä ja arjessa selviämiseen. Osa ammatillisen koulutuksen aloista ja tutkinnoista, on sellaisia, joilla työskentely vaatii kotimaisten kielten taitoa. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen tehtävissä lasten kielen kehityksen tukeminen on keskeinen osa työtä, jolloin on keskeistä, että alalle valmistuvien opiskelijoiden kotimaisten kielten taito on riittävä (Karila ym. 2024).

Jos englanninkielisen koulutuksen määrä kasvaa, kotimaisten kielten opiskelu työn ohessa nousee entistä merkityksellisempään asemaan. Karvi on jo aiemmin (Hievanen ym. 2020) suositellut, että opetus- ja kulttuuriministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö kehittävät työssäkäyvien maahan muuttaneiden henkilöiden mahdollisuuksia vahvistaa kotimaisten kielten osaamistaan esimerkiksi vapaan sivistystyön koulutuksena tai työvoimakoulutuksena. Karvi pitää tärkeänä sitä, että englanninkielisen koulutuksen tarjontaa ja tarkoituksenmukaisuutta seurattaan ja arvioidaan kokeilun edetessä. Lisäksi Karvi katsoo, että osana toiminnanohjauksen kokeilun arviointia on tarpeen seurata englanninkielisen tutkinnon suorittaneiden työllistymistä ja muun muassa sitä, ovatko he valmistumisensa jälkeen työllistyneet suomalaisille työmarkkinoille.

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Rahoitusuudistuksella pyritään lisäämään toiminnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta sekä yksinkertaistamaan ja selkeyttämään rahoitusjärjestelmää. Tavoitteet ovat näiltä osin kannatettavia, mutta samaan aikaan on huolehdittava koulutuksen laadusta ja sen varmistamisesta. Aikaisempaa vastaavanlaista rahoitusuudistusta koskevassa arvioinnissa (Räisänen & Goman 2018) on nostettu esille mahdollisia riskejä, jotka ovat relevantteja myös tämän uudistuksen kohdalla. Koulutuksen järjestämisen kannalta mahdollisia riskejä ovat rahoituksen ennakoitavuuden vaikeutuminen sekä koulutuksen laatuun liittyvät riskit. Kun suoritusten määrän painoarvoa lisätään, tulee varmistaa se, ettei osaamistavoitteiden ja koulutuksen laadun taso laske. (Karila ym. 2024, Räisänen & Goman 2018.) Ammatilliseen koulutukseen kohdistuu myös 120 miljoonan rahoitusleikkaus. Myös tämän mahdollisia vaikutuksia koulutuksen laatuun ja vaikuttavuuteen tulee seurata.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien on myös tulevaisuudessa tasapainotettava toiminnassaan niin osaamisen, osaajien ja työvoiman tuottamisen kuin syrjäytymisen ehkäisyn tehtävät. Erilaisten opiskelijoiden kouluttaminen tulee järjestää siten, ettei eri ryhmille suunnattu koulutus syö resursseja toisiltaan.

Erityisen tuen korotuskertoimen poisto

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistamisessa esitetään poistettavaksi erityisen tuen korotuskerroin (pois lukien vaativan erityisen tuen kertoimet). Tämän riskinä on erityisen tuen laadun heikentyminen. Perusopetuksessa tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden määrän lisääntyminen ja oppivelvollisuuden pidentäminen 18 vuoteen heijastuvat ammatilliseen koulutukseen. Karvin ammatillisen koulutuksen erityisen tuen arvioinnissa (Goman ym. 2021) havaittiin, että erityisen tuen toteutumisessa ja toimivuudessa on koulutusalakohtaisia eroja. Resurssien riittävyys ja työnjaon toimivuus erityisen tuen toteutuksessa oli heikointa niillä aloilla, joissa myös erityisen tuen opiskelijoiden määrät olivat suurimpia. Arvioinnissa annettujen kehittämissuositusten mukaan järjestäjätasolla tulee tehdä paremmin näkyväksi erityisen tuen resurssien kohdentuminen toimintaan. Lisäksi on tärkeää kehittää kohdentumisen seurantaa soveltuvien mittaritietojen avulla, jotta resurssien riittävyyttä voidaan arvioida ja resursseja voidaan suunnata tarkoituksenmukaisella tavalla koulutusalojen, tutkintomuotojen ja toimipaikkojen kesken. Myös menettelytapoja tuen tarpeiden tunnistamiseen tulee kehittää.

Lyhyempikestoiset koulutukset

Pyrkimys edistää lyhyempikestoisten koulutusten tarjoamista ja suorittamista silloin, kun lyhyempi koulutus riittää vastaamaan yksilön ja työelämän tarpeisiin on tarkoituksenmukaista (kts. Goman

2024; Frisk ym. 2022). Arviointitulosten (Goman ym. 2024) perusteella tutkintojärjestelmästä löytyy melko hyvin työelämän tarpeisiin vastaavia tutkinnon osia, ja työpaikat ovat tyytyväisiä niiden sisältöihin. Myös paikallisilla tutkinnon osilla voidaan parantaa koulutustarjonnan vastaavuutta alueen työelämän osaamistarpeisiin. Karvin arvioinneissa on kuitenkin havaittu, että työelämä ei tunne tutkinnon osia ja niistä koostuvia tutkintoa lyhyempiä kokonaisuuksia riittävän hyvin, kuten ei muitakaan koulutuksen järjestäjien työelämälle tarjoamia palveluita (Goman ym. 2024, Hievanen ym. 2022; Frisk ym. 2022). Lyhyempikestoisten koulutusten edistämiseksi ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmään tarvittaisiin enemmän yli tutkintojen meneviä valinnanmahdollisuuksia, lisää joustavuutta ja tutkinnon osien laajuuksien harmonisointia. Tutkinnon osien laajuudet vaihtelevat ja joissakin tutkinnoissa ne ovat liian laajoja työelämän tarpeiden ja koulutuksen järjestämisen kannalta. Liiallinen laajuus hankaloittaa myös tutkinnon osien valintaa muista tutkinnoista. (Goman ym. 2024.) Osaltaan kyse on myös henkilökohtaistamisesta ja siitä, miten jatkuvan oppimisen tarpeita tunnistetaan koulutuksen tarjonnassa. Arviointitulosten mukaan henkilökohtaistamisessa, yksilöllisten urasuunnitelmien tukemisessa ja valintojen mahdollistamisessa on kehittämistarpeita (Kiesi ym. 2022.)

Moninkertaisen koulutuksen vähentäminen

Rahoituksen uudistamisella pyritään myös ehkäisemään moninkertaista koulutusta. Jatkossa koko tutkinnon suorittamisesta saisi rahoitusta pelkästään niiden opiskelijoiden osalta, jotka ovat aiemmin suorittaneet pelkästään perusasteen koulutuksen tai ylioppilastutkinnon. Karvin näkemyksen mukaan tärkeää on joka tapauksessa mahdollistaa uudelleen kouluttautuminen uuteen ammattiin tai alalle esimerkiksi terveydellisistä syistä tai siitä syystä, ettei aiemmin suoritetulla tutkinnolla työllisty yrityksistä huolimatta (Frisk ym. 2022). Karvi pitää tärkeänä, että koulutus- ja osaamistasoa Suomessa nostetaan, mutta samalla on tärkeä varmistaa jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämisen mahdollisuudet myös koulutusasteiden sisällä.

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

Karvi pitää tärkeänä, että oppimisen tukea kehitetään ja vahvistetaan. Karvin arvioinneissa on tuotettu viime vuosien aikana runsaasti tietoa tuen ja ohjauksen toteutumisesta ja kehittämistarpeista ammatillisessa koulutuksessa (esim. Frisk ym. 2023; Karila ym. 2024; Goman ym. 2021). Arviointitulosten mukaan kaikki opiskelijat eivät saa tarvitsemaansa ohjausta ja tukea riittävästi ja oikea-aikaisesti. Ohjauksen ja tuen saatavuutta onkin parannettava ja vaikuttavuuden seurantaa kehitettävä. Opetus- ja ohjaushenkilöstön riittävyys, työnjaon toimivuus ja osaaminen ohjauksen ja tuen tehtäviin tulee varmistaa. Osa opiskelijoista tarvitsee pedagogisten tukitoimien lisäksi myös muuta tukea. Arviointitulosten (Goman ym. 2021) mukaan koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten yhteistyö opiskeluterveydenhuollon ja kuraattoripalvelujen kanssa toimii melko hyvin, mutta yhteistyötä

psykologipalvelujen ja nuorisopalvelujen kanssa tulee kehittää. Moniammatillisen yhteistyön toimivuuden varmistaminen osana oppimisen tuen kehittämistä on erityisen tärkeää nyt, kun hyvinvointialueiden perustamisen myötä opiskeluhuollon palvelujen organisoinnissa on tapahtunut muutoksia. COVID-pandemia heijastui nuorten hyvinvointiin ja globaalin epävarmuuden lisääntyminen voi heikentää opiskelijoiden turvallisuuden tunnetta ja hyvinvointia. Tulevina vuosina tarvitaan vahvoja toimia niin kansallisella kuin paikallisella tasolla opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseksi, mikä voi heijastua myös oppimisen tuen tarpeeseen.

Hallituksen esityksessä tuodaan esille, että erityisen tuen päätösten määrä ei itsessään kerro, kuinka paljon erityistä tukea opiskelijoille tarjotaan, eikä voida olla varmoja, miten yhdenmukaisin kriteerein erityisen tuen päätöksiä tehdään. Karvi (Goman ym. 2021) onkin suositellut, että koulutuksen järjestäjien, ammatillisten erityisoppilaitosten, Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön tulisi yhteistyössä kehittää käytännön työkaluja ja menettelytapoja tuen tarpeiden tunnistamiseen ja erityisen tuen muotojen ja tasojen määrittelyyn.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että uudistuksen myötä oppimisen tuen muodot olisivat oppimisen tuki, erityinen tuki ja vaativa erityinen tuki. Karvin arvioinnissa ammatillisen koulutuksen erityisestä tuesta (Goman ym. 2021) suositeltiin, että koko koulutusjärjestelmän tasolla erityistä tukea kehitettäisiin siten, että tuen kokonaisuus olisi riittävän selkeä ja rakenteeltaan looginen opiskelijoille, heidän huoltajilleen ja eri koulutusasteiden toimijoille. Nykyisellään erityiseen tukeen liittyvä terminologia ja tuen muodot vaihtelevat eri koulutusasteilla. Nyt esitettyjen muutosten ja samaan aikaan käynnissä olevan lukiolain uudistuksen myötä tuen muodot menisivät yhtenäisempään suuntaan toisella asteella, joskin terminologia olisi edelleen hieman erilainen. Samaan aikaan perusopetuksessa on myös meneillään uudistus, jossa tällä hetkellä voimassa olevista tehostetun ja erityisen tuen käsitteistä luovuttaisiin ja niiden sijasta säädettäisiin ennakoivista tukitoimista ja oppilaskohtaisista tukitoimista. Näin ollen koko koulutusjärjestelmän tasolla tuen logiikka ja termit eivät yhtenäistyisi, mitä Karvi pitää valitettavana.

Oppimisen tuesta säädettäessä kumottaisiin säännös opiskeluvalmiuksia tukevista opinnoista. Myös useissa Karvin arvioinneissa (esim. Hievanen ym. 2020, Goman ym. 2021) on havaittu, että opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen suorittaminen on jäänyt vähäiseksi. On kuitenkin tärkeää, että niillä opiskelijoilla, joilla on tarve vahvistaa opiskeluvalmiuksiaan, on siihen mahdollisuus, vaikka opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja koskeva säädös kumottaisiin.

Lähteet

Frisk, T., Goman, J., Hakamäki-Stylman, V., Hievanen, R., Hiltunen, K., Kiesi, J. & Kilpeläinen, P. Ammatillisen koulutuksen tila – työelämälähtöisyys ja yksilölliset opintopolut ovat vahvistuneet, laadussa kuitenkin vaihtelua ja yhdenvertaisuuden toteutumisessa puutteita. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Policy brief 4:2023.

Frisk, T., Isoaho, K., Hietala, R., Kotiranta, L., Hirsjärvi, I., Huttula, T., Kankare, P., Löytänen, O., Myllykangas, P., Mäki, M., Stenbacka, Å. & Suomala, P. 2022. Koulutusjärjestelmän kyky vastata jatkuvan oppimisen haasteisiin äkillisissä rakennemuutostilanteissa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 8:2022.

Goman, J., Hievanen, R., Kiesi, J., Huhtanen, M., Vuojus, T., Eskola, S., Karvonen, S., Kullas-Norrgård, K., Lahtinen, T., Majanen, A. & Ristolainen, J. 2021. Erityinen tuki voimavaraksi – Arviointi ammatillisen koulutuksen erityisestä tuesta. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 17:2021.

Goman, J., Kilpeläinen, P., Kiesi, J., Antila, J., Burman, C., Hannula, M., Herranen, J., Katajisto, S., & Laakkonen, M. 2024. Tutkintojärjestelmä ja muuttuvat osaamistarpeet. Arviointi ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämisprosesseista ja toimivuudesta. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 6:2024.

Hakamäki-Stylman, V. & Kilpeläinen, P. 2023. Näyttötoiminnan laatu ja näytöissä osoitettu osaaminen. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 4:2023.

Hievanen, R., Frisk, T., Väätäinen, H., Mustonen, K., Kaivola, J., Koli, A., Liski, S., Muotka, V. & Wikman-Immonen, A. 2020. Maahanmuuttajien koulutuspolut. Arviointi vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksesta, aikuisten perusopetuksesta ja ammatillisen koulutuksen kielitaitovaatimusten joustavoittamisesta. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 11:2020.

Hievanen R., Kilpeläinen, P., Huhtanen, M., Tuurnas, A., Loukusa, V., Pylväs, L., Rasinaho, K., Taakala, J., Tujula, M. & Vieltojärvi, M. 2022. Kumppanina työelämä – Arviointi työelämässä oppimisesta ja työelämäyhteistyöstä ammatillisessa koulutuksessa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 23:2022.

Hievanen R., Laimi, T., Ukkola, A., Venäläinen, S. & Väätäinen, H. 2023. Eriarvioitumisen ehkäiseminen edellyttää maahanmuuttotaustaisen väestön kieli- ja perustaitojen turvaamista. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Policy Brief 7:2023.

Karila, K., Rantala, K., Rusi, M., Davidsson, S., Helakari, P., Holsti, E., Keloneva, R., Kytölaakso, K., Malkamäki, L., Valkonen, S., Frisk, T., Mustonen, K., Sarkkinen T. & Huhtanen M. 2024. Varhaiskasvatuksen koulutus Suomessa 2023: Arviointi koulutuksen tilasta ja kehittämistarpeista. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 7:2024

Kiesi, J., Goman, J., Huhtanen, M., Helve, H., Laine, A., Piilonen, H., Raudasoja, A., Ståhl, B. & Vartiainen, R. 2022. Ammatillisilla poluilla – Arviointi yksilöllisistä opintopoluista ammatillisessa koulutuksessa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 26:2022.

Korpi, A., Frisk, T. Hietala, R Tuurnas, A. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallinnan tila 2022. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 12:2022.

Räisänen, A. & Goman, J. 2018. Ammatillisen koulutuksen osaamisperusteisuus, asiakaslähtöisyys ja toiminnan tehokkuus. Politiikkatoimien vaikutusten arviointi (ex ante). Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 86/2017.